

**Vejledning til selvevaluering og spørgsmål til Historielærergruppen på
i forbindelse med evalueringen af historie med samfundskundskab i det almene gymnasium.**

30-08-00

Side 1 af 1

Evalueringens overordnede sigte er at få belyst og analyseret hvordan undervisningen i faget foregår i det almene gymnasium, og i forlængelse heraf at vurdere behovet for forandringer i fagets indhold og udformning. I forbindelse med selvevalueringsprocessen skærpes opmærksomheden på de stærke og svage sider ved faget og den måde det praktiseres på. Processen giver derfor konkrete muligheder for at udvikle fagets kvalitet og derigennem også skolens kvalitet.

Selvevaluering er et uomgængeligt princip for de evalueringer som Danmarks Evalueringsinstitut har ansvaret for, fordi selvevaluering giver de der evalueres mulighed for at fremlægge deres egne vurderinger af de forhold der vedrører dem. Selvevalueringsrapporterne fra de 15 skoler vil være et centralt udgangspunkt for skolebesøgene og evalueringsgruppens vurderinger. Derudover vil de udgøre en væsentlig del af det grundlag som den endelige evalueringsrapport skrives ud fra.

Vi opfordrer til at selvevalueringen ikke kun bliver af beskrivende karakter, men at den tillige bliver analytisk orienteret og gerne også fremadrettet i sit sigte. Spørgsmålene i spørgeguiden er for hovedpartens vedkommende udformet sådan at de skal besvares af faggruppen. I den forbindelse er det vigtigt at pointere at faggruppen ikke behøver at være enige i deres opfattelse, endsige nå frem til en entydig besvarelse af de enkelte spørgsmål . Flerstemmigheden i opfattelserne kan være vigtig at få frem, når hensigten er at give et så korrekt billede som muligt.

Begreberne progression og kompetence er væsentlige i denne evaluering, men da begreberne i praksis ofte anvendes forskelligt, er det i denne sammenhæng ikke så afgørende hvilke definitioner og kategorier I anvender i besvarelsen når blot betydningen fremstår klart.

Af hensyn til muligheden for at danne sig et overblik over materialet ser vi meget gerne at besvarelsenerne disponeres som spørgeguiden, men det er oplagt at der på skolerne vil være forskellige vægtninger og fokus. For at lette skriveprocessen kan man anvende spørgeguiden i elektronisk form hvori man kan skrive besvarelsen direkte.

I sidste ende er selvevalueringsrapporternes kvalitet en afgørende forudsætning for om der kommer et brugbart resultat ud af evalueringen. God arbejdslyst.

**Vejledning til selvevaluering og spørgsmål til Historielærergruppen på
i forbindelse med evalueringen af historie med samfundskundskab i det almene gymnasium.**

30-08-00

Side 2 af 2

Indholdsfortegnelse:

1. Undervisningens faglige indhold og progression **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**
2. Undervisningens tilrettelæggelse..... **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**
3. Den skriftlige dimension **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**
4. Bedømmelse og eksamen **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**
5. Gruppen af historielærere **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**
6. Rammevilkår..... **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**
7. Skema til belysning af sidste års undervisningsforløb i faget i skolens klasser **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**

**Vejledning til selvevaluering og spørgsmål til Historielærergruppen på
i forbindelse med evalueringen af historie med samfundskundskab i det almene gymnasium.**

30-08-00

Side 3 af 3

1. Undervisningens faglige indhold og progression

a. Indgangskompetencer

1. Beskriv jeres indtryk af elevernes forudsætninger for historie og samfundskundskab ved starten af 1.g.
2. Har I kunnet iagttage nogle tendenser indenfor de sidste ca. ti år med hensyn til elevernes indgangskompetencer i forhold til faget?
3. Hvad gøres for at få et mere systematisk kendskab til elevernes forudsætninger ved starten af 1.g?

b. Fagets identitet og formål

Bekendtgørelse nr. 411 af 31. maj 1999, §1:

”Undervisningen i gymnasiet skal udgøre en helhed og skal sikre, at eleverne får både almindendannelse og generel studiekompetence med henblik på at gennemføre videregående uddannelse. Som et led i dette skal både skolen som helhed, de enkelte fag og undervisningen

1. fremme elevernes lyst og evne til at deltage i den demokratiske debat og engagere sig i forhold af betydning for demokratiet,
2. fremme elevernes forståelse af ligheder og forskelle mellem deres egen forestillingsverden og den verden, de møder i undervisningen,
3. fremme elevernes ansvarlighed, selvstændighed, kreativitet og samarbejdsevne, samtidig med at elevernes beredskab til at håndtere forandringer styrkes og
4. inddrager aspekter, der styrker elevernes internationale forståelse og bidrager til at øge elevernes miljøbevidsthed.

Fagbilag 17, maj 1999, §.1: Identitet og formål

1.1 Historie drejer sig om, hvorledes mennesker har levet sammen og forholdt sig til samfund og naturgrundlag, og historie skaber forståelse for, hvorledes fortolkninger af fortiden bliver brugt.

1.2 Historiefaget giver viden, færdigheder og holdninger, som sætter eleverne i stand til at bearbejde og strukturere de mange former for historieformidling og historiebrug, som de stifter bekendtskab med i og uden for skolen. Faget udvikler deres historiske bevidsthed og identitet. De bliver gennem arbejdet i faget bevidste om, at de selv og andre tolker omverdenen i en stadig vekselvirkning mellem nutidsforståelse, fortidstolkning og fremtidsorientering. Faget giver viden om egen kulturel baggrund og andre kulturer, skærper evnen til oplevelse af historie og giver redskaber til at vurdere forskelligartet historisk materiale. Herved får eleverne mulighed for at forstå og påvirke deres egen livsverden, og de får en baggrund for at tage del i demokratiske processer i samfundet.

lynte mål?

Giv gerne et par eksempler.

**Vejledning til selvevaluering og spørgsmål til Historielærergruppen på
i forbindelse med evalueringen af historie med samfundskundskab i det almene gymnasium.**

30-08-00

Side 4 af 4

2. Hvilken rolle spiller faget på skolen og for den samlede gymnasieuddannelse?

c. Fagets indhold i forhold til de specifikke mål for faget

Vurder jeres undervisning i faget med særligt henblik på følgende prioriteringer:

1. mellem det kronologiske og det tematiske
2. mellem det kildeorienterede og den øvrige undervisning
3. mellem undervisningen i danmarkshistorie og verdenshistorie, herunder europæisk og ikke-europæisk verdenshistorie
4. mellem forskellige historiesyn/-opfattelser

d. Forholdet mellem historie og samfundskundskab

1. Hvordan foregår undervisningen i samfundskundskab normalt – sammenlignet med den øvrige undervisning i faget?
2. Når der i en klasse både er elever der har samfundsfag som valgfag og elever der ikke har dette, hvordan påvirker det da undervisningen dels samlet set dels for de to grupper hver for sig?
3. Vurder stærke og svage sider ved undervisningen i samfundskundskab.
4. Hvorledes vurderer I samlet set forholdet mellem historie og samfundskundskab ?

**Vejledning til selvevaluering og spørgsmål til Historielærergruppen på
i forbindelse med evalueringen af historie med samfundskundskab i det almene gymnasium.**

30-08-00

Side 5 af 5

e. Progression

Fagbilagets §2: Undervisningsmål
Viden om forskellige historiske samfund og kulturer
Viden om hovedtræk i verdenshistorien med vægten på Europas historie, herunder den moderne udvikling med inddragelse af globale perspektiver
Viden om de vigtigste faser i Danmarks historie, herunder Danmarks nyeste historie
Viden om væsentlige træk i det nutidige samfundsliv med hovedvægten på det danske samfund og kendskab til samfundsfaglig begreber og teorier
Forståelse for historiske sammenhænge, samspillet mellem individ og samfund og kendskab til forskellige opfattelser af den historiske udvikling og af historiske problemstillinger
Indsigt i følgende aspekter og deres indbyrdes sammenhænge: politiske forhold og internationale relationer; produktion og økonomi; levevilkår, familieforhold og sociale grupperinger; tilværelsestolkninger og deres udtryksform
Indsigt i mænds og kvinders forskellige vilkår
Færdigheder i og redskaber til at arbejde analytisk med forskelligartet materiale, herunder eksempler på formidling og brug af historie
Færdighed i at indkredse historiske problemstillinger i et givet materiale og i at perspektivere disse
Færdighed i selv at formidle historiske problemstillinger og historisk materiale
Færdighed i at arbejde med samfundsfaglige metoder og modeller

1. Vurder elevernes udvikling igennem de tre år i forhold til de forskellige mål for undervisningen, herunder hvor tilvæksten forekommer at være hhv. størst og mindst?
2. Vurder årsager til denne udvikling, herunder f.eks. med hensyn til forskellige indgangsforudsætninger hos eleverne eller forskellige fagligt-pædagogiske prioriteringer .
3. Beskriv og vurder hvordan progressionen i undervisningen typisk kommer til udtryk i forhold til såvel enkelte lektioner og undervisningsforløb som det samlede gymnasieforløb.

**Vejledning til selvevaluering og spørgsmål til Historielærergruppen på
i forbindelse med evalueringen af historie med samfundskundskab i det almene gymnasium.**

30-08-00

Side 6 af 6

2. Undervisningens tilrettelæggelse

(jf. skema i bilag)

a. Arbejdsformer

1. På baggrund af de udfyldte skemaer bedes I begrunde jeres praksis og vurdere jeres erfaringer med de forskellige arbejdsformer i forhold til elevernes faglige udbytte og kompetenceudvikling.
2. Hvordan påvirkes de anvendte arbejdsformer af:
 - a. Lærernes faglige og pædagogiske indstilling
 - b. Elevernes holdninger
 - c. Klassesetning og tidspunkt på året
 - d. Det faglige indhold i undervisningen

b. Planlægning af undervisningen fra den enkelte lektion til forløb af forskellig længde

1. Hvordan og med hvilken tidshorisont og detaljeringsgrad planlægges undervisningen i faget normalt blandt fagets lærere på skolen? (Beskriv så præcist som muligt variationen i lærergruppens praksis)
2. Hvor ofte ændres en undervisningsplan i forbindelse med et forløb? Hvilke forhold ligger typisk til grund for sådanne ændringer?
3. Anvendes "differentieret undervisning". Hvis ja, beskriv da hvordan dette gøres og vurder erfaringerne.

c. Brugen af undervisningsmaterialer

1. Hvilke bøger undervises der efter? Vedlæg venligst en liste over de mest anvendte bøger.
2. Hvilke ikke-skriftlige undervisningsmaterialer anvendes i undervisningen i faget?
3. Beskriv så præcist som muligt omfanget af anvendelsen af informationsteknik i undervisningen. Og vurder fordele og ulemper i forbindelse med brugen af informationsteknik i historie på skolen.
4. I hvilket omfang og med hvilket formål anvendes fotokopier i undervisningen?

d. Ekskursioner

1. Hvilke ekskursioner har historie deltaget i i løbet af de sidste to skoleår? Hvad var rejsedestinationerne, de faglige mål og det faglige udbytte?
2. Vurder hensigtsmæssigheden og perspektiverne i denne undervisningsform.

**Vejledning til selvevaluering og spørgsmål til Historielærergruppen på
i forbindelse med evalueringen af historie med samfundskundskab i det almene gymnasium.**

30-08-00

Side 7 af 7

e. Elevernes medbestemmelse

1. Hvordan og i hvilket omfang inddrages eleverne i planlægningen og gennemførelsen af undervisningen?
2. Vurder dernæst om og i givet fald hvordan denne inddragelse kunne være mere hensigtsmæssig.

f. Tværfagligt samarbejde

1. Hvilke former for tværfagligt samarbejde har faget været del af indenfor de sidste par år?
2. Hvad er erfaringerne med dette og kunne det med fordel udvikles yderligere?

g. Løbende evaluering af undervisningen

1. Beskriv de forskellige former for evaluering af undervisningen i faget som finder sted på skolen.
2. Sammenlign med de måder der evalueres på i skolens andre fag.
3. Vurder endelig samlet set hensigtsmæssigheden og udbyttet af de evalueringsformer I anvender.

**Vejledning til selvevaluering og spørgsmål til Historielærergruppen på
i forbindelse med evalueringen af historie med samfundskundskab i det almene gymnasium.**

30-08-00

Side 8 af 8

3. Den skriftlige dimension

(Jf. skema i bilaget)

a. Historieopgaven i 2.g

1. Beskriv hvordan de forskellige lærere sidste skoleår organiserede forløbet omkring historieopgaven.

Herunder bedes I svare på flg.:

- a. I hvilket omfang var der fælles temaer i de forskellige klasser? Hvis der var fælles temaer i klasserne, hvilke temaer havde de da?
 - b. Hvor lang en periode foregik såvel hele processen som selve opgaveskrivningen over?
 - c. I hvilket omfang var opgavens forskellige faser individuelle? (beskriv nærmere)
 - d. I hvilket omfang var opgaveformuleringen selvstændigt elevarbejde? (beskriv nærmere)
 - e. I hvilket omfang var der en metodisk/skriveteknisk vejledning? (beskriv nærmere)
2. Hvordan vægtes det metodiske og formidlingsmæssige omkring historieopgaven?
 3. Er historieopgavens form og indhold optimal? Eller kunne I forestille jer ændringer til det bedre?
 4. Hvilke emner er blandt de hyppigst forekommende? Og hvad begrundes typisk emnevalget.
 5. Hvordan vurderer I historieopgavens betydning og placering dels for elevernes kompetenceudvikling, dels for den øvrige undervisning, herunder danskopgaven og den større skriftlige opgave?

b. Den større skriftlige opgave i 3.g

1. Lav venligst en anonymiseret liste over de af fagets lærere der havde undervisning i faget i 3.g i sidste skoleår med angivelse af lærerens 3.g.klasser. For hver klasse angives hvor mange elever der skrev opgave i historie samt hvilke områder der blev skrevet indenfor - fordelt på hhv. piger og drenge samt elever med eller uden samfundsfag som valgfag.
2. I hvilket omfang var der kontakt mellem vejleder og elev i perioden fra opgavens udlevering og til afleveringen?
3. Beskriv og vurder vejledningen i forhold til historie i de enkelte klasser, herunder hvorvidt der både var et mundtligt og et skriftligt aspekt.
4. Hvor stor en del af elevernes arbejdsbyrde lå efter jeres vurdering i tiden før opgaveugen?

**Vejledning til selvevaluering og spørgsmål til Historielærergruppen på
i forbindelse med evalueringen af historie med samfundskundskab i det almene gymnasium.**

30-08-00

Side 9 af 9

5. Vurder sammenhængen mellem den større skriftlige opgave og undervisningen såvel fagligt som metodisk og med hensyn til arbejdsform.
6. Vurder samlet set erfaringerne med elevernes udbytte af arbejdet med den større skriftlige opgave.
7. Beskriv og vurder vejledningen generelt vedrørende større skriftlig opgave på skolen, herunder hvorvidt der både var et mundtligt og et skriftligt aspekt.

c. Øvrigt skriftligt arbejde, herunder noter

1. Hvordan og i hvilket omfang indgår skriftligt arbejde udover arbejdet med historieopgaven og evt. den større skriftlige opgave?
2. Vurder om dette er optimalt.

**Vejledning til selvevaluering og spørgsmål til Historielærergruppen på
i forbindelse med evalueringen af historie med samfundskundskab i det almene gymnasium.**

30-08-00

Side 10 af 10

4. Bedømmelse og eksamen

a. Eksamen

1. Vurder sammenhængen mellem den daglige undervisning og eksamens form og indhold.
2. Ved hvilke gymnasiale uddannelser har gruppens lærere fungeret som censorer ved den seneste ordinære eksamenstermin? Lav venligst en liste opdelt efter (anonymiseret) lærer med angivelse af navne på skoler hvor man var censor i historie.
3. Vurder om omfanget og fordelingen af censuren var typisk sidste år og om omfanget og fordelingen var optimal.
4. Giv dernæst en samlet vurdering af jeres erfaringer som censorer ved den mundtlige studentereksamen vedrørende:
 - a. Elevernes faglige niveau og spredningen med hensyn til det faglige niveau
 - b. Voteringen med særligt henblik på afstanden mellem eksaminators og censors vurderinger
 - c. Overholdelsen af de formelle krav
 - d. Hensigtsmæssigheden af de formelle bestemmelser
 - e. Eksamensformens hensigtsmæssighed
 - f. Hvor mange gange har I som censorer indenfor de sidste to år tilkaldt rektor eller lavet indberetning til Undervisningsministeriet på grund af problemer, klager eller fejl ved eksamen?
5. Hvis der har været klager indenfor de sidste to år i forbindelse med eksamen i faget på jeres skole, hvad gik de da ud på og hvordan endte de?
6. Beskriv og vurder jeres erfaringer med eksaminatorrollen i eksamenssituationen i forhold til hhv. eksaminand og censor.

b. Prøver

1. Hvis der anvendes prøver i forbindelse med undervisningen hvordan ser disse så ud, i hvilket omfang anvendes de og hvad er formålet og erfaringerne med dem?
2. I hvor mange årsprøver indgik faget ved slutningen af sidste skoleår? Hvilke former for årsprøver blev anvendt? Vurder udbyttet af disse.

c. Klager og klagesystemet.

1. Vurder omfanget af og udviklingen i klagesager i faget på skolen igennem de senere år (såvel eksamen som undervisningen).

**Vejledning til selvevaluering og spørgsmål til Historielærergruppen på
i forbindelse med evalueringen af historie med samfundskundskab i det almene gymnasium.**

30-08-00

Side 11 af 11

2. Vurder samlet set klagesystemets hensigtsmæssighed med særligt henblik på faget.

**Vejledning til selvevaluering og spørgsmål til Historielærergruppen på
i forbindelse med evalueringen af historie med samfundskundskab i det almene gymnasium.**

30-08-00

Side 12 af 12

5. Gruppen af historielærere

a. Efter og videreuddannelse

1. Angiv det samlede antal historiefaglige kurser som faggruppen deltog i sidste skoleår.
2. Er omfanget af og indholdet af den hidtidige efteruddannelse i relation til faget samlet set tilstrækkelig for den nødvendige faglige og pædagogiske udvikling efter gruppens vurdering. Hvis ikke, uddyb da hvori utilstrækkeligheden består.
3. Hvordan vurderer I kvaliteten af de efteruddannelseskurser som udbydes indenfor jeres område?
4. Har historiegruppen eller dele af den deltaget i efteruddannelseskurser eller studiekredse på skolen? Hvis ja, med hvilket indhold og hvilken deltagerkreds? Vurder endelig udbyttet heraf?

b. Fagligt samarbejde

1. Hvor ofte mødes faggruppen for at drøfte fælles faglige og pædagogiske spørgsmål?
2. I hvilket omfang samarbejder I i faggruppen om undervisningsplaner og undervisningsmateriale?
3. Vurder samlet set om samarbejdet fungerer optimalt og hvordan det i givet fald kunne udvikles til fælles gavn.

**Vejledning til selvevaluering og spørgsmål til Historielærergruppen på
i forbindelse med evalueringen af historie med samfundskundskab i det almene gymnasium.**

30-08-00

Side 13 af 13

6. Rammevilkår

a. Ledelse og organisation

1. Beskriv og vurder forholdet mellem ledelsen - i form af rektor og inspektorgruppen - og kollegiet i form af pædagogisk råd på den ene side og gruppen af historielærere på den anden side. Beskriv og vurder herunder hvordan og i hvilket omfang ledelsen eller kollegiet udøver bestemmende indflydelse i forhold til faget med hensyn til såvel rammer såsom faciliteter, økonomi og skemalægning som pædagogik og didaktik.
2. Redegør kort for og vurder skemalægningen i forhold til faget .

b. Forholdet til ministerium og fagkonsulent

Beskriv og vurder kontakten til Undervisningsministeriet, herunder fagkonsulenten. Har kontakten alene karakter af skriftlig envejskommunikation eller er der også tale om andre kontaktformer?

c. Ressourcemæssige vilkår

Vurder standarden af fagets fysiske og økonomiske rammer og faciliteter, herunder bogbestand og edb-udstyr.

d. Forsøgs- og udviklingsarbejde

1. Har i i dette eller i det forrige skoleår deltaget i af Undervisningsministeriet godkendt forsøgs- eller udviklingsarbejde?
2. Hvis ja, beskriv da kort hvad det gik ud på, hvad hensigten var og vurder hvad I har fået ud af det.

e. Kvalitetsudviklingsprojekter

1. Har der på skolen indenfor de sidste tre år været igangsat kvalitetsudviklingsprojekter der har indbefattet historie omfattende mere end en lærer? (Der ses bort fra projekter nævnt under forrige punkt)
2. Hvis ja, hvad gik de ud på, hvad var hensigten og hvordan vurderer I resultaterne?
3. Hvilken betydning har Undervisningsministeriets kvalitetsudviklingsprojekter, herunder Standarder og profiler, haft for faget eller faggruppen?

**Vejledning til selvevaluering og spørgsmål til Historielærergruppen på
i forbindelse med evalueringen af historie med samfundskundskab i det almene gymnasium.**

30-08-00

Side 14 af 14

7. Skema til belysning af sidste års undervisningsforløb i faget i skolens klasser

Udfyld venligst et skema for hver gymnasieklasse på skolen vedrørende sidste skoleår med henblik på klassernes undervisningsforløb i historie. Klasse angives, men ikke lærerinitialer. Dog vil vi gerne i forbindelse med hvert skema have en anonym lærerbetegnelse der gør det muligt at se hvilke klasser der har haft den samme lærer. I forbindelse med det pågældende undervisningsforløb gives der oplysninger om:

- Omtrentligt timetal for forløbet
- Hvorvidt forløbet havde primært kronologisk oversigtspræg eller var af mere dybdegående eller tematisk karakter
- Hvorvidt forløbet især var rettet mod danske eller udenlandske forhold
- Arbejdsformer i form af hvorvidt der er anvendt klasseundervisning, projektarbejde, korterevarende gruppearbejde (over 4 timer) eller individuelle opgaver
- Indgik der tværfagligt samarbejde med andre af klassens fag. Hvis ja, hvilke
- Hvorvidt der indgik en dimension med et skriftlig produkt
- Indgik der brug af edb/informationsteknik
- Hvorvidt der indgik en prøve af elevernes udbytte af forløbet
- Hvorvidt eleverne var med til at vælge det pågældende forløb som et blandt flere mulige
- Hvorvidt der af pågældende forløb indgik en evaluering med anvendelse af anonymt besvarede spørgeskemaer og efterfølgende drøftelse i klassen

Klasse:

Anonymiseret lærerbetegnelse, lærernummer

Se skema.

Opstil venligst forløbene i kronologisk orden.

	Overskrift på undervisningsforløbet	Omtrentligt tallet	Var forløbet med kronologisk, overblikspreg(A) eller mere dybdegående /tematisk præg (B)	Var forløbet særligt rettet mod danske forhold (D) eller udenlandske forhold (U)	Indgik klasseundervisning	Indgik projektarbejde (over 4 timer) med mdl. Fremlæg-gelse, rapport el.lign.	Indgik korterevarende gruppearbejde (å max. 4 timer)	Indgik individuelle opgaver	Indgik der tværfagligt samarbejde med andre af klassens fag. Hvilke i parentes.	Indgik der en skriftlig dimension	Indgik der brug af edb/informationsteknik?	Indgik der en prøve af elevernes udbytte	Var eleverne med til at vælge forløbet som et ud af flere mulige?	Indgik der en formel evaluering som afslutning
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														
10														
11														
12														

NB: Sæt spørgsmålstegn hvis svaret er "ved ikke" og minus hvis svaret er "begge" eller "ingen af delene"